

TWINTIG JAAR DBNL

In 2019 is het twintig jaar geleden dat de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL) werd opgericht. DBNL is een digitale collectie van zo'n 16.000 teksten die behoren tot de Nederlandse letterkunde, taalkunde en cultuurgeschiedenis van de vroegste tijd tot heden. De teksten zijn voor iedereen vrij toegankelijk via <www.dbnl.org> en bij uitstek geschikt voor gebruik in het middelbaar en hoger onderwijs.

Wat vind je op DBNL?

Titels die veelal niet (meer) verkrijgbaar zijn in de boekhandel of bibliotheek vind je online op <www.dbnl.org>. Van de *Abele spelen* en *Vondels Lucifer tot Couperus' Eline Vere* en *Achterbergs Afvaart*. Behalve vele klassiekers uit de Nederlandse literatuur van de middeleeuwen tot nu, vind je op DBNL ook Vlaamse, Surinaamse, Caraïbische en Zuid-Afrikaanse literatuur. Denk aan de poëzie van Guido Gezelle, of romans van Albert Helman. Daarnaast bevat de DBNL verschillende naslagwerken over taal, geschiedenis en cultuur, waaronder het *Lexicon van Literaire Werken*, en cultuurhistorische werken als *Hoe hoort het eigenlijk?* van Amy Groskamp-ten Have. Tot slot biedt de DBNL een omvangrijke collectie tijdschriften. Het gaat zowel om literaire tijdschriften als om vaktijdschriften voor de Nederlandse letterkunde en taalkunde.

Een groot deel van de teksten is direct raadpleegbaar op de website, of te downloaden als pdf-bestand of e-book.

Let wel: niet alle teksten op DBNL zijn rechtenvrij. Ook voor gebruik in het klaslokaal is verspreiding van kopieën van auteursrechtelijk beschermd materiaal niet toegestaan zonder toestemming van de rechthebbende.

Behalve een digitale bibliotheek is DBNL ook een speelruimte waar je nieuwe ontdekkingen kunt doen. Zo kun je met behulp van het *Calendarium* de collectie doorzoeken op data en bijvoorbeeld bekijken welke werken er geschreven werden in het jaar 2000 én over het jaar 2000. Met de *Atlas* ga je de wereld over en ontdek je welke rol Indonesië speelt in de Nederlandse literatuur, maar blijf je ook dicht bij huis en zie je welke auteurs allemaal in Friesland geboren zijn. Met de DBNL *n-gram viewer* kun je kijken naar de frequentie van woorden of woordcombinaties in (delen van) de collectie door de tijd heen. Zo krijg je een beeld van de opkomst en ontwikkeling van nieuwe begrippen in de Nederlandse taal.

Verder vind je in het Algemeen Letterkundig Lexicon de betekenis en verklaring van duizenden literaire termen. De lemma's zijn voorzien van voorbeeldfragmenten, illustraties en links naar ande-

re gedeelten van de DBNL. Dit lexicon wordt samengesteld door academische experts en wordt jaarlijks geactualiseerd. Zie <www.dbnl.org/all>.

Historie en achtergrond

De stichting Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren werd op 6 juli 1999 opgericht door de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde. In een tijd waarin het bezit van een computer met internetaansluiting lang niet zo vanzelfsprekend was als nu, bouwde een groep pioniers aan een digitale bibliotheek over de literatuur en cultuurgeschiedenis van het Nederlandse taalgebied. Inmiddels is de DBNL ondergebracht bij de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag en zijn de Taalunie en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek als samenwerkingspartners betrokken bij het beleid, de financiering (Taalunie) en de uitvoering in Vlaanderen (Vlaamse Erfgoedbibliotheek).

De website <www.dbnl.org> wordt goed bezocht: jaarlijks weten ruim vier miljoen onderzoekers, docenten, studenten en boekenliefhebbers van over de hele wereld DBNL te vinden. ■

Ryanne Keltjens